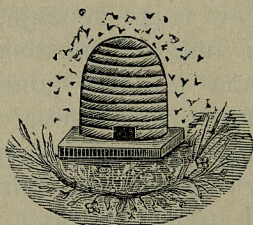

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН ЗА СРПСКЕ ПЧЕЛАРЕ

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ:

Његова Светост Патријарах српски
Георгије Бранковић

ГЛАВНИ УРЕДНИК:
Јован Живановић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:
Иван Маширевић

Бр. 1.

Изази једанпут ме-
сечно

Цена је листу на годи-
дину 2 ф. или 5 дин.

Година
I.

Пчела под заштитом свете српске православне
цркве

Српска православна црква била је заштитница пчели увијек од Св. Саве па све до данас. Већ отац Св. Саве Немања поклања манастиру Милејама у Св. Гори четири пчелињака. Један је био оу Трпезџкѣ, други оу Дабѣшорѣ, трећи оу Голмшесѣ, четврти оу Нхрнѣѣ. И на сваком том пчелињаку била су по два пчелара. Наравно да су ти пчелињаци морали бити велики кад су на сваком по два пчелара радила и то око простих кошница. Па тако су исто подизали пчелињаке и поклањали црквама Стеван првовјенчани, краљ Урош, краљ Милутин, Стеван Дечански, а особито цар Душан, који је грдан пчелињак на Слатини поклонио Арханђеловој цркви у Призрену. Тај је пчелињак захватао грдан простор, захватао је више села,

брда и долина. На том пчелињаку морало је бити хиљадама и хиљадама кошница. Каква је ту морала бити умилна зука и непрестани рад од неуморних пчелица. Ту је био онда рај на земљи. Десеторица највјештијих пчелара управљала су тијем неизмјерним пчелињаком. То се све зна и ми знамо и њихова имена.* Али уз ту десеторицу морала је бити још велика множина помагача. Такога пчелињака нема ни данас нигдје. Стеван деспот српски са својом мајком Милицом покљонио је манастиру Хиландару више села са уљаницима, а властеличић цара Душана Никола Утоличич са својом матером прилагали су арханђеловој цркви у Призрену свѣштоу на нѣкѣ српскѣ архангелѣ вѣско годниште, петъ десетъ литръ воска. Зашто су српски владаоци дизали пчелињаке и поклањали црквама и манастирима, зашто су пчелари њеко веће право уживали у српској држави него обични себри? Зато што је црква требала воска, од којег се праве свијеће, које служе за увеличање славе божје. Српски владаоци поклањали су грдне пчелињаке црквама и манастирима и пчела, та света животињица била је дакле од увијек код нас под заштитом цркве. Па и у новије вријеме митрополит Стеван Стратимировић схвативши велику вриједност пчеле како са црквенога гледишта, тако и са економскога и моралнога гледишта подупирао пчеларство и био је први заштитник пчели новог времена. Па не само да је подупирао пчеларство хвалећи оне свештенике, који су имали лијепе пчелињаке него је он први ударио и темељ књижевности пчеларској. Аврам Максимовић не би никад онакога „Пчелара“ могао саставити год. 1811, да му није Стратимировић дао различних пчеларских књига из своје библијотеке и да му није савјетовао да из свијех тијех страних пчеларских књига што је најбоље извади и у једну цјелину састави. Да је дакле прва пчеларска књига год. 1811. угледала свијета и да је у то вријеме наше свештенство пчеларство његовало заслуга је велика митрополита Стратимировића. Он је дакле први заштитник

*) вид. „Српски Пчелар“ мој стр. 11.

пчели и књижевности пчеларској новог времена. Под патријархом Прокопијем Ивачковићем подигао је архимандрит Иларијон Руварац катедру из пчеларства и ево већ осамнаест година како се предаје пчеларство у Богословији Карловачкој и данас има — хвала Богу — на свијем крајевима нашега народа у Австро-Угарској монархији младих свештеника, који пчеларе и пчеларство међу наш сиромашан народ шире. Али највећу и најсигурнију заштиту стекла је неуморна и света животињица пчела у Његовој Светости, патријарху Георгију Бранковићу, јер његова је љубав према пчели учинила да је Свети Синод закључио да буде пчеларство облигатним предметом у српској православној Богословији Карловачкој. Тијем је заиста ударен чврст темељ пчеларству, јер ће се све већма и већма ширити међу српски народ преко младих свештеника. Па ево и овај лист, који назвасмо „Српским Пчеларем“ није могао угледати свијета без заштите Његове Светости патријарха српскога Георгија. Ја сам у два маха уређивао „Привреду“ економски лист. Њеко је вријеме излазио у Новом Саду, а њеко је опет вријеме излазио у Карловцима, па је морао напошљетку престати. Мојом потпором књижевном излазио је и лист пчеларски „Пчела“, па и тај је лист напошљетку морао престати. А зашто? На то питање не треба одговарати. То већ унапријед зна сваки зашто. Зато држим да ће се сваки српски пчелар и који воли пчелу обрадовати, што покрећемо пчеларски лист под именом „Српски Пчелар“, који ће стајати под заштитом Његове Светости. Из Богословије излазиће млади богослови наоружани теоријом и праксом из пчеларства, који ће ширити као свештеници пчеларство међу своје парохијане, а да буде њихов рад још кориснији даваће овај лист „Српски Пчелар“ уз то још поуке из пчеларства, сабираће из страних књижевности пчеларских све оно што потпомаже и унапређује рационално пчеларење и даваће сваком пчелару обавијештења, који то устребује. А да је све то тако да богослови као свештеници унашају праксу из пчеларства

у народ, а овај лист поуку и све друго што подиже рационално пчеларење, то имамо данас да захвалимо Његовој Светости српском патријарху Георгију Бранковићу, заштитнику неуморне пчелице, који је потпуно схватио да је пчеларство прва и најкориснија грана економска и да је од неисказаног благодатнога утјецаја моралног, те која ће наш српски народ подизати материјално и кријепити морално. Ја се данас веома радујем што видим неуморну пчелицу, ту свету животињицу, која ме већ 20 година материјално подиже, а морално кријепи и показује да је једино наш спас у неуморном раду и заједничкој слози, што видим ту свету животињицу, неуморну пчелицу да и данас стоји под заштитом наше свете српске православне цркве и то под тако снажном заштитом под каквом није никад стајала.

Јован Живановић.

Пчеларски календар

МЕСЕЦ СЕПТЕМБАР—ОКТОБАР

Цим паша за пчеле престане, престане и пчеларска година; а свршетком септембра пре-стаје у нас паша за пчеле и наступа време, да сваки пчелар разрачуна о целој години, да све сабере и за себе прибере искуства којим ће послужити у идућим пчеларским годинама, а осим тога завршетком старе године почиње нова. Први посао у новој пчеларској години је спремање кошница за зиму, а то је по најважнији посао у целој години а уједно и најтежи посао у целом пчеларењу. „Најтеже је у целом пчеларењу добро спремити за зиму своје кошнице“ рекао је Берзон. Но то је било само тешко онда, док пчелари нису стекли искуства у томе а сад служећи се стеченим искуством ни тај пре најтежи посао сада није тако тежак. Ево изнећемо готова правила саграђена на добром искуству, по којима ако пчелар

спреми своје кошнице за зиму не мора се бојати, јер ће са задовољством дочекати пролеће кад благо сунце измами све пчеле здраве на посао!

Први захтев за добро спремање кошница за зиму јесте да се нађе у свакој кошници матица.

Свака матица мора бити млада и здрава, о чему сваки пчелар мора водити рачуна; а зашто?

Само млада матица може одржавати кошницу у добром стању, она у довољном броју расплођује друштво а матора измождена матица или саката слабо и неправилно расплођава друштво због чега кошница малаксава и пропада. На матицу ваља мотрити особито у септембру и октобру кад се кошнице спремају за зиму, јер ако је у то доба у кошници млада и здрава матица испуњен је први захтев за добру спрему за зиму с тога, што је та млада и добра матица све до тог доба расплођавала друштво, те дакле пчеле у кошници су младе, које могу у доба кад нема паше живети седам до осам месеци и дочекати пролеће и нове младе пролетне пчеле. Иначе ако у кошници није матица од почетка јулија, знак је да су пчеле већ старе и због старости своје не могу преживети још седам до осам месеци. *Штога нека сваки пчелар води тачно рачун о матицама у свима кошницама, да ли су све живе, колико су старе (од две године старија нека не буде) и да ли добро расплођују друштво.*

Сад нам настаје питање, како ваља кошнице да утоплимо? Тачан одговор ћемо добити на ово питање, ако ставимо уз њега и ово питање: како и где презими шумски рој? Сви знамо да у шуми презими рој у каквој пукотини или дупљи, дакле онда и наше кошнице треба остављати на свом месту у кованлуку, позанушавати ваља веће пукотине на кошници а лето оставити отворено да добивају свежа ваздуха. Нема сумње да ће оне кошнице боље презимити које су обложене рогозом, јер овај увек одржава умерену температуру.

Дакле да ти кошнице добро презиме остави их на свом месту у кованлуку, не утиравај их, јер ни рој у

шуми нико не уштрава па добро презими. Даље важно је питање колико и какве хране треба оставити свакој кошници.

Овде се претпоставља да сваки пчелар познаје каквоћу меда из свога краја и што се тога тиче који се пре а који после ушећери рецимо н. пр. мед од месеца јунија или другим речима мед липовац спорије се шећери него рецимо други који. Кад то сваки пчелар зна, онда треба увек да остави својим кошницама доброга течног меда, који се неће брзо ушећерити. А зашто? зато што се пчеле само са таким медом могу исхранити преко зиме иначе ако се мед ушећери оне како немају воде морају све на меду помрети. Количину меда треба да одређује пчелар према кошницама, али свакој доброј кошници ваља оставити осам оквира пуних меда.

Еле сваки пчелар треба да оставља за зиму пчелама доброг меда и који се не ушећери брзо, а за сваку добру кошницу бар по осам оквира

Осим тога ваља изабрати по који оквир у коме има и рђе, јер и то им је врло потребно за рано пролеће, да могу хранити своје уљеве.

Добро је да сваки пчелар још зими метне на лета изрецкане дашчице кроз које пчеле могу пролазити, но да већи непријатељ као што је миш не може у кошницу ући.

Често ваља преко зиме свако лето мало прочакати, да се не би загушило може бити од мртвих пчела него да је отворено због свежег ваздуха.

Најпосле пчелињак зими треба да је на миру, не сме се лупати по њему, не сме му живина досађивати ни мачке, јер свака лупа узнемирује пчеле, те оне више троше хране и ако не могу дочекати пролећа, да се напољу ишчисте оне се разболе од срдоболе и у кошници огаде све саће.

То су дакле главна правила, којих се ваља држати при спремању кошница за зиму.

Ив. Маширевић

Американка моје конструкције

—o—

МИЛОВАНУ Р. МАРИНКОВИЋУ

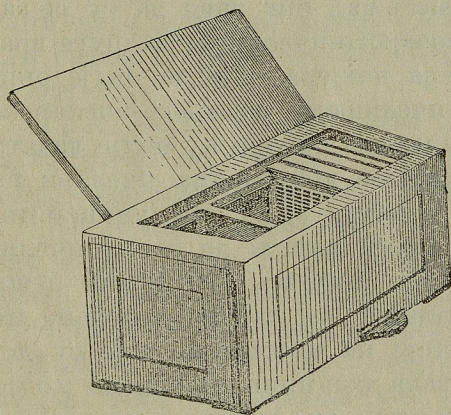
професору и председнику пчеларско-воћарске задруге у Биограду

приказао („посветио“)

Јован Живановић

Августа мјесеца позвала ме је воћарско-пчеларска задруга у Биограду да држим предавања и практичне поуке на њину пчелињаку у Топчидеру. Ја сам се том позиву одазвао и био сам тамо два дана. Јесу ли се г. г. учитељи и учитељице што користили од мојих практичних тумачења, ја не знам. Ја бих се највећма радовао кад бих знао да су се задовољни са пчелињака вочарско-пчеларске задруге вратили у своја мјеста. Моја намјера није да овдје опишем шта сам ја све на пчелињаку воћарско-пчеларске задруге говорио и објашњавао него ја ћу овдје казати њеколико ријечи с каквим се кошницама пчелари на пчелињаку те задруге и какав је утисак учинио тај пчелињак на мене. Ја морам казати да је тај пчелињак учинио на мене лијеп утисак. Пчелињак лежи доста у заклону, а кошнице су лијепо поређане по њему. Свака кошница стоји на ножицама, које су доста високе тако да је свака кошница узвишена до по метра над земљом. Кошнице су лијепе, јаке, лијепо израђене, споља обојадисане, само што су велике и гломазне па наравно да су онда и оквири у њима велики и гломазни, те је с њима врло тешко радити. Кад су тако велики оквири, онда је наравно и центрифугална справа за њих удешена врло велика. Са оваким гломазним кошницама и са таквом грдном центрифугалном справом не смијеш се никуд помаћи са својега пчелињака нити ти је могуће селити се за пашом. А то је главно да кад нема паше овдје, да се пчелар са својим кошницама сели на друго мјесто гдје има паше, јер наш народ врло добро каже: на осовини је мед. То се јасно видјело и на пчелињаку воћарско-пчеларске задруге, јер 9. и 10. августа кад сам

ја тамо био, паше није било у Топчидеру никакве, лѐт је био врло слаб, у раду је пчелињу владало мртвило. Томе ми не можемо ништа замјерити што нема паше, али можемо замјерити што се кошнице не пренашају на бољу пашу. А како ће се пренашати кад су неспретне, велике, гломазне. Шта би то коштало да се пренашају кад не може више стати на кола од двије кошнице. Кошнице дакле треба да су тако удешене да можемо барем десет, дванаест натоварити на једна кола. Па на што нам тако велике кошнице, као што су у задрузи воћарско-пчеларској кад данас имамо центруфугалну справу. Без центруфугалне справе не вриједи ни Ђерзонка много. Ја сам прије двадесет

година почео пчеларити са Берлепшевим кошницама, јер сам држао да су то најбоље кошнице. Држао сам да су то најбоље кошнице стога, што је Берлепш био најпрактичнији пчелар, што је знао теорију Ђерзонову најбоље и боље него сам Ђерзон примијенити

на праксу. И заиста његове су кошнице добре, као што су добре и на пчелињаку задруге воћарско-пчеларске у Топчидеру, али су непрактичне, што су велике, гломазне и што би много коштало да их пчелар пренаша за пашом. На осовини је мед. Према томе треба да су и кошнице удешене. А американки моје конструкције може стати дванаест на једна кола од једнога коња, а на већа кола може стати и више. Шта ће нам велике, гломазне кошнице кад имамо центруфугалну справу. Берлепш је конструјисао ту своју кошницу онда, кад није било центруфугалне справе. Али данас тако велике и скупоцјене кошнице градити поред центруфугалне справе, нема смисла и сасвијем

је непрактично. Непрактичне су Берлепшеве кошнице а и кошнице задруге воћарско-пчеларске, јер се око њих не може брзо радити. Вријеме је новац. Ја ћу десет својих американки прегледати, докле други пчелар прегледи једну Берлепшеву. Истина кошнице задруге воћарско-пчеларске у Топчидеру практичније су куд и камо од Берлепшевих, јер се одозгоре оквири ваде, али ја ћу ипак пет својих американки прије прегледати него што ће други пчелар једну кошницу задруге воћарско-пчеларске прегледати. Па онда Задруга воћарско-пчеларска треба да не сметне с ума, да њен пчелињак треба да служи за углед нашем сиромашном народу. Њен пчелињак истина годи нашем оку, ми видимо на њему лијепе кошнице лијепо уређене, али која корист кад су за нас скупе и ми их сами не знамо начинити. Американка је пак моје конструкције јефтина и може је сваки сељак начинити, који поле зна дјељкати. Ако дакле мислимо озбиљно раширити рацијонално пчеларство међу народ, онда треба на пчелињацима као што је н. пр. пчелињак задруге воћарско-пчеларске у Топчидеру да су такве кошнице за углед, које ће моћи сваки сам себи правити, с којима се најбрже ради и на којима се најбрже може научити како се око њих ради, на којима сељак најбрже може схватити и сагледати све шта му треба и како треба радити. Ми бисмо се дакле радовали кад бисмо на пчелињаку задруге воћарско-пчеларске видјели не само лијепо за око него и корисно за наше сељаке.

Осим овијех добрих страна моје американке, ја ћу навести још једну добру страну, која има више вриједности од свијех добрих страна њезиних што смо напријед споменули. У кошници ми изгледа као да је њека борба између матице и пчела. Ако је паша мршава, матица ће залећи по свем саћу и у кошници биће пуно пчела, а ништа меда. Ако је пак паша бујна, пчеле ће прехитрити матицу и нанијеће меда и напунити све ћелице тако, да ће бити у кошници пуно меда, а мало друштва. У првом случају дакле

имаћемо јако друштво, али ништа меда, и ми ћемо морати томе друштву купити меда за зиму, ако мислимо да нам капитал не пропадне. Ми дакле не само да не ћемо имати никакве добити од тога друштва него ћемо имати и штете јер ћемо морати меда му додавати да се одржи преко зиме. Да би дакле тој борби између матице и друштва стали на пут, да би матици стали на пут да не носи толико јаја те да не умножи тако силно друштво на штету меда, ја сам на дугачкој страни своје американке ужлијебио лето и последије петога оквира метнуо сам Ханеманову решетку, која удара управо на половину лета. Тијем сам матицу оградио и дао јој само пет оквира са пчелињим саћем, да у њих може носити јаја, а осталих једанаест оквира с друге стране Ханеманове решетке остају пчелама да их напуне медом. Тијем сам изједначио борбу између матице и пчела. Матица не ће моћи по цијелој кошници носити јаја и пчеле ће моћи нанијети меда у медиште толико да ће бити њешто и за пчелара а и остаће пчелама за зиму. Ханеманова је решетка удешена тако да ће пчеле моћи управо улијетати у медиште, а да се не провлаче кроз Ханеманову решетку, јер кад се много провлаче кроз њу искрзају крила и постају неспособне за рад, и провлачењем дангубе и скањују се. Ја сам дакле удесио Ханеманову решетку тако да је од велике користи за вријеме мршаве паше. И то је једна од најбољих страна моје американке. Кад је пак паша бујна, онда у њој нема мјеста Ханеманова решетка, јер ће пчеле надјачати матицу брзим унашањем меда и матици стати на пут да не носи преко мјере јаја. Како је удешена Ханеманова решетка у мојој американци, видјеће читалац на слици. У тако удешеној кошници са Ханемановом решетком кад је мршава паша нанијеће пчеле ипак толико меда колико је њима потребно за зиму, а и остаће њешто и за пчелара, а у другој каквој кошници, која није тако удешена биће пуно легла и пчела, а меда ништа. Осим свега тога у мојој американци најбоље презиме пчеле. Лето је на дугачкој

страни, а оквири ударају сјечимице на лето и вјетар зими јури кроз сокаке између оквира, и у тако удешеној кошници не буде ни једна пчела мртва преко зиме, а у американци, у којој ударају оквири пљоштимеце, одбија се вјетар од оквира и по томе пчеле немају довољно ваздуха у кошници, зато у такој кошници већ пчеле не презиме тако добро, јер се нађу у гдјекојој подоста мртвих у прољеће. Пчеле дакле требају доста ваздуха зими кад су напољу, напротив пак кад су у рупи преко зиме закопане сасвијем мало. Ја сам то све искусио, те по толикогодишњем искуству и говорим, зато и смијем препоручити и препоручујем своју американку.

Пчелињак

Кад се већ неко реши да држи и ради са пчелама, прво му је питање како и где да стави своје кошнице.

Место, где стоје кошнице зове се пчелињак, ковацлук или уљаник.

Пчелињак треба овако да изгледа:

Пре свега треба да је у заклоњеном месту и то најбоље је ако је од природе заклоњено тако, да свагда у њега допиру зраци сунчани а никако да хуји преко њега хладни горњак. Ово је потребно с тога, што је пчела „дете сунца“. Зраке сунчане дају пчели живота а хладноћа је убија. Врло велики проценат пчела помре зими тамо, где хладни ветрови имају маха. Пчела у рано пролеће ваља да излеће, да се ишчисти од онога гада који се преко зиме у њој накупио, те ако је измаме сунчани зраци напоље а место где је пчелињак није заклоњено од ветра, који бесни, многе сиротице неће се више вратити у свој стан а треба знати, да је у то доба свака пчела врло скупа, јер младе још нису приспеле а ове су већ старе.

Пчелињак ваља да је сав засађен онижим дрве-

тима, најбоље лепим воћем. Ово је потребно зато што дрвета опет заклањају кошнице, зими су она штит од хладноће а лети од јаке припеке. Даље су дрвета у пчелињаку потребна и зато, што се на њих хватају ројеви, стога не сади у пчелињаку високих дрвета него нижа, да би лакше могао стресати ројеве.

Пчелињак треба да је свагда чист, да не буде легло за највеће непријатеље пчелиње као што су жабе, мишеви и гуштери. Да би своје кошнице сачувао од таког незваног госта, ваља да своје кошнице још мало уздигнеш од земље мање не од једне стопе,

Пчелињак Берзонов

Слику ову приказујемо читаоцима „Српског Пчелара“ као израз поштовања према најзнаменитијем пчелару свих времена и оцу рационалног пчеларства.

а и више не треба, јер ако су лета кошница висока од земље, јако ће сметати пчелама при улетању, многе га врло лако промаше те падну на земљу и лети ту морају да се одмарају док се опет не уздигну те се тиме задржавају, а зими или у рано пролеће кад је земља хладна и влажна, многе се више и не дигну с ње, но ту помру.

За пчелињак ваља бирати место, које није у близини какве веће реке или баре јер често прелетајући преко њих особито кад су оптерећене и на ветру

силне страдају јер их ветар обори у воду и ту се подаве. Треба бирати крај који је за њих подесан са паше где има свагда преко године по неке паше, да пчеле могу збирати себи меда и праха, особито су zgodни они крајеви, где има ове паше: воће, врба, репица, багрена, липа, гавез, детелина, босиљак бели и др.

До пчелињака много стоји, да пчеле буду вредније и да брже раде, тако вредноћа пчела стоји до положаја кошница т. ј. како су окренуте. Најбоље их је летом окренути према истоку или југо-истоку јер отуд први сунчани зраци упру у лета те буде пчеле на рад; приметило се да кошнице тако окренуте много раније полазе на рад него ли пчеле из кошница, које су окренуте на другу коју страну.

Даље, да се пчеле не задржавају и не дангубе доносећи воду за своју потребу из даљине, треба поређати на пчелињаку неколико валова са водом у коју треба метнути маховине или иверја од трске и дрва да се не даве.

Дакле да ти пчелињак буде добар, ваља да одговара овим захтевима:

1. Да је према сунцу.
2. Да је заклоњен од ветрова особито горњака.
3. Да је засађен дрвешима најбоље воћем и то због хватања ројева ваља да су ниска.
4. Да је свагда чист.
5. Да није у близини какве веће реке или баре преко којих прелетају на пашу.
6. Да је у близини добре паше.
7. Да су кошнице у њему подигнуте од земље за једну стопу.
8. Да су кошнице окренуте лѣтом истоку или југо-истоку.
9. Да има на њему поређаних валова са водом.

То су главне црте ваљаног пчелињака, но не треба се слепо свезати баш за све захтеве ове, ако је већина главних захтева испуњена, јер и то треба знати, да ће једна већа корист закрпити другу мању штету.

Иван Маширевић.

Дописи „Српском Пчелару“

Јазак, 1. октобра 1896. год.

Многоштовани господ. уреднице!

Немам довољно речи да вам изразити могу радост своју што ће од 1. октобра 1896. год. под заштитом Његове Светости српског патријарха господ. Георгија Бранковића, излазити „Српски Пчелар.“ Заиста је прека потреба, да се пчелареки лист покрене у нашем народу, који још није довољно заволео вредну пчелу, која му на сваком кораку пружа изобилне материјалне користи, јер ни један привредан рад не доноси нашем ратару такве и толике користи као пчеларство. А радост моја тим је још већа што ме позвасте да у „Српском Пчелару“ напишем што из праксе пчеларске. Томе милом позиву вашем радо се одазивам, а намера ми је да упознам штоване читаоце „Српског Пчелара“ како са околицом мога места тако и са кошницама с којима ја пчеларим.

Мило село моје по положају своме право је планинско место, јер је окружено бреговима са свију страна, који су некад рађали добрим вином. Но од како је филоксера опустошила Фрушку Гору, од то доба изгубили су брегови и у моме месту доста од своје лепе и питоме романтике. Па и ако је народ, изгубив своје винограде, претрпео највећу материјалну штету, то ипак смем отворено рећи да је пчеларство најбољи мелем, који ће љуту рану на народном телу сигурно извидати, јер изгубљене винограде једино пчеларство може достојно заменити. Као што је свуда тако се и у моме месту обрађују негдашња виноградска земљишта сејањем ситне хране, но ипак има и таквих голети, где не може вредна рука ратарева да покаже достојна плода за уложену муку његову. Па баш за то што се не може свако парче земљишта обрађивати по незгодном положају своме, требао би наш народ да заволи вредну пчелу, која би знала наћи газди своме лепе користи и на таквом земљишту, за које он држи да је некорисно, бесплодно. Непобитна је истина да тамо где се земљорадња већма шири, тамо пчеларство опадати мора, где се земља умно ради, тамо пчела мање користи донети може. Но наша места у Фрушкој Гори створена су за

успешно пчеларење, јер се на њима не може развити земљорадња у оној мери као н. пр. у равноме Срему, Банату и Бачкој.

Широка, дугачка и лепа долина јазачка украшена је силним воћњацима, да на први поглед изгледа странцу да је село у самој шуми. У рано пролеће када шљивици почну цветати, све се село обуче у најлепшу одећу, па се шарени од разноврсног цвета као шарено ускршње јаје. Ту су разне шљиве, које по роду раније и позније цветају, бадеми, брескве, јабуке, крушке, трешње, вишње, кајсије и друго племенито воће, које с пролећа даје пчели богату пашу.

Не далеко од села ($\frac{1}{4}$ сахата) подигнут је манастир Јазак, који је опкољен са источне и северо-западне стране лепом шумом, камо пчеле у рано пролеће на пашу одлазе, купећи са шумског разног цвета изобилни прашак, те га вредно уносе у кошнице своје, да њиме младо легло своје прихрањују.

Преко лета имају пчеле довољно паше, јер има у селу багрене а у шуми мирисне липе, па су у стању кад им време допусти доста меда сабрати. Па поред свега тога признати морам да се врло мало сељана мојих пчеларством баве.

Првих дана после примљене пароксије распитивао сам да ли се когод са пчеларењем бави? Не могах ни помислити да ћу само једног пчелара наћи у тако великом месту, које броји на 1800 душа. Име тога вредног ратара је Младен Михајловић, који је знао од старина пчелињак свој у доброј снази одржати.

Додније када сам се поближе упознао са Младеном говорио сам му како треба и надаље да остане при тој племенитој и корисној забави, те сам му препоручио да набави и једну американку, да се увери како је с њоме лако и корисно пчеларити. После тога чешће смо се састајали и увек смо у заносу говорили о идућем пролећу, како ћемо развити пчеларење у нашем месту, а тако се и збило. Данас има доста вредних пчелара и занесених за пчелу, међу којима је хвале вредан овдашњи трговац и општин. начелник Јован Димитријевић.

Вредни и часни игуман преподобни господ. Спиридон Илић, који и данас неуморно пчелари у ман. Раковцу, донео је први кошнице са покретним саћем у манастир Јазак, у коме је дуже времена управитељ био. При одласку своме из ман. Јаска оставио је 6 кошница са покретним саћем, системе крањске, основним школама у селу Јаску и Малој Реметици, које су и данас

још тамо, да се на њима старија деца у пчеларству поучавају.

У селу Јаску има до 300 кошница, а највише их је простих, но има их и са покретним саћем по системи господ. Јована Живановића, Албертијевих, и крањских. Ја сам ове године пчеларио са 20 американских и 10 простих кошница, те сам потпуно задовољан са успехом годишњим. Паша у току године 1896. била је добра, особито с пролећа предсказивале су пчеле добру годину, но за време цветања багрене било је време у нашем месту кишовито, па су пчеле морале доста дангубити.

А у околици румској главна је паша за пчеле била багрена, јер су тамошњи пчелари највише меда багреновца добили. После багрене доспела је липа са својим мирисним цветом, ту је већ било више меда у моме месту, јер бејаху најпријатнији летњи дани док је липа цветала. Кад прецвета липа онда наступи у пчелињаку неко мртвило, јер после липе нема цвета да би пчеле на пашу излетати могле. Стога сам ја своје пчеле пренео на салаш ман. Јаска где је бели босиљак (старачап) распростра пријатан мирис свој. Са највећим уживањем посматрао сам како неуморно и вредно пчеле раде, а то се види и по томе, што сам од 15. јулија до конца августа морао четири пута кошнице истресати и увек сам довољно меда добио.

Од споменутих 20 американских кошница направио сам 10 вештачких ројева, а мед сам и на даље из њих истресао, тако да сам добио чиста и добра меда 400 кр. што представља вредност у износу од 160 до 20 фор. према цени меда. А од простих 10 кошница добио 25 ројева, који су доста накупили меда, да ће сваки моћи зиму издржати без пчелареве помоћи.

Овакова паша беше у моме месту, а гора није ни по околици била, јер сам се уверио да су свуда добре кошнице доста меда сакупиле.

Овога лета уверио сам се како је добро и лако пчеларити са реконструираним кошницом господ. Јована Живановића, која је истисла из пчеларства вандализам* — убијање матица за време главне паше.

Који је пчелар безматичио своје кошнице тај може знати, какав је то трудан посао и колико времена треба да обезматичи свој кованлук.

Кад је пчелар обезматичио кошнице мора врло опрезан бити, да све кошнице које су безмаци остале дођу у своје право

стаће, да добвју здраву и плодну матицу. За све то време дешавају се немили случајеви као н. пр. не посеку ли се за 8 дана сви матичњаци, то ће добити пчелар од оне кошнице коју је обезматичио рој, а чим је рој изашао онда је сав посао покварен, таква кошница неће дати ни близу толико меда, колико смо замишљали и очекивали. Данас не требамо се мучити безматичењем кошница, кад имамо врло zgodну кошницу американску господ. Јована Живановића. Пчеларећи са таквим кошницама уверио сам се да је она најзгоднија за пчелара почетника, који ће са сваком другом кошницом теже радити, а са реконструираном американком радиће брже, боље и сигурније. Јако се мора пазити како је начињен оквир, у који ће се углавити Ханеманова решетка, јер ако је оквир дебљи, па има празна простора између решетке и горње дашчице од оквира, тада ће пчеле за време главне паше залепити празан простор новим саћем, те се неће моћи пчеле провлачити кроз Ханеманову решеку. Ако тај случај наступи, онда губи сву вредност и сама преграда.

За то треба сваки пчелар да пази да оквир, у који ће се углавити Ханеманова преграда, буде тако танак, да нема празног простора између решетке и горње дашчице у истом оквиру. Оквир са изведеним саћем и залеженим леглом мора скоро додиривати Ханеманову решетку, па да пчеле не изведу ново саће на самој решеци. Ово треба да има на уму сваки пчелар, да не би касније кривио кошницу, која је за сваког пчелара најподеснија, само ако је саграђена тачно и правилно.

В. Латинкић.

* Немате ни мало право што убијање матица називате вандализмом. По рационалном пчеларењу морају се матице у више случајева убијати. Н. п. шта ћете радити кад имате матицу у кошници, која носи само трutowска јаја, која је остарјела, која је потрошила у сјемењачи (resceptaculum seminis) сјеме трutowско? Шта се мора с њоме друго шта радити него убити и замијенити је младом плодном матицом. То захтијева рационално пчеларење и што год иде нама на корист — *сабжжж чловккккмз*, то се не смеје звати вандализмом. Је ли вандализам клати телад, јагањце, волове и т. д.? Мени се чини да сте ви побркали убијање матица са гушењем пчела сумпором. То је вандализам гупити пчеле сумпором. А вандализам је зато што је убијање пчела нерационално, некономно, рижечју гупо. А да убијање пчела иде нама на корист, да то захтијева умно пчеларење, онда то не би био никакви вандализам као што није

— Паша је у Карловцима била ове године од 25. маја до 6. јунија врло добра. Мед је са багрене. Од 6. јунија је до 15. јулија била паша у средњу руку. Мед је са липе. Од 15. јулија па кроз цео август и септембар сасвијем мршава.

— За нервозне, који немају сна, добро је пред спавање редовно да поједу 2 кашике меда. Мед ће их умирити и лијепо ће спавати. Ко не може сама меда да једе, нека га помијеша са млијеком, јер исту снагу има кад се помијеша са млијеком као кад се једе сам за себе.

— Практичан пчеларски курс у Топчидеру у Београду. Од прошле године приређују се у Београду у Топчидеру пољопривредни курсеви; те и ове године крај више мањих одржан је 9. и 10. септембра велики курсе виноградарски, воћарски и пчеларски за учитеље, који се беху искупили на учитељски збор у Београд. На тај курс искупило се до 180 вољних учитеља а међу њима беше и учитељица, који сви са највећом марљивошћу и пажњом изучаваху и слушаху предавања. Ради лакше обуке и посматрања практичних радова сви сакупљени поделили се у три групе, од којих је свака по једну струку изучавала и посматрала и у променама кроз два дана сви су прешли све три струке. О томе пише „Трговински Гласник“:

вандализам ни клање телади, оваца и т. д., што се све чини на слажу њих. Наш је народ узвисио пчелу над свијем другим животињама, јер она даје восак цркви, па зато за њу и каже човјек као и за себе да је умрла, а не као за друге животиње да је цркла. Наш народ сматра пчелу као свету животињицу, па је ипак сумпором гуши да дође до меда, јер не зна друкчије. А кад се рационално пчеларење рашири и међу наш народ, престаће и убијање пчела. Вандализмом допуштам да се може назвати убијање пчела само стога што је то глупо и што иде на штету наше економије. Али убијање матица не смије се звати вандализмом, јер сваке друге године по рационалном пчеларењу морају се матице убијати и замјенивати младима. Па и у самој мојој амерканци морате убијати матице послје двије године, ако хоћете с добићу да пчеларите и ако нећете да вам капитал пропада. Ви знате какве су пошљедице кад матица зими умре у роју, па знате да су и први увјет за добро презимљење младе матице. А како је могуће замјенити маторе матице младима, а да се маторе не поубијају и т. д. Није дакле вандализам убијати матице шта више то мора чинити рационални пчелар ако мисли с коришћу да пчелари и ако зна у правом смислу рационално водити пчеларство.

Гл. уредник.

„Обуком и демонстрирањем у пчеларству руководио је признати српски пчелар и професор г. *Јов. Живановић* из Карловаца, који се на молбу и позив пчелар. вођ. задруге радо одазвао и примио тога посла и ради тога нарочито дошао овамо тих дана. А обуку и практично извођење у појединим радовима вођарства давао је добар помолог и вођар топчидер. економије г. *Бурјан* а из винодеља руковалац и калемари лозног расадника у Топчидеру. Свима им се мора признати, да су сваки за своју струку уложили сав труд, знање и вољу само да буду од што веће користи г.г. учитељима за тако кратко време поуке и рада.

„Слушали смо, да су г.г. учитељи у главном потпуно задовољени практичном поуком и демонстрирањем дотичних стручњака. Уздржавајући се да о последњима ми говоримо што више у њихову похвалу сматрамо за пријатну дужност изјавити г. *Живановићу* и са своје стране благодарност и признање, што се за љубав своје омиљене струке — пчеларства — потрудио доћи чак овамо из Карловаца и што је са онолико воље, знања, разумевања и издржљивости пуна два дана провео у Топчидеру и на пчелињаку, непрестано у обавештавању и показивању свега што се односи на рационално пчеларство, и што је поред тога, првога дана око подне држао пред свима на сред парка у Топчидеру јавно предавање из пчеларства.“

На ово би имали допунити да би од преке потребе било одржавати сличне курсеве у свима крајевима нашег народа, који би без сумње остављали за собом корисних трагова као што ће и овај топчидерски.

— **Статистично звање краљ. Србије у нџизи „Претходни резултати пописа становништва у краљевини Србији 31. децембра 1895“** доноси: „Нађено је кошница 160.046 а 1890. само 124.600 к., дакле напредак је знатан. На кв. километар долази 3.32 кошнице, на 1000 становника долази 69.30 кошница. Највише (16.843) је кошница у пожаревачком, а најмање (5.326) у топличком округу.“

Од уредништва

— Главни уредник „Српског Пчелара“ *проф. Јован Живановић* у Ср. Карловцима продаје американке своје конструкције за-

једно са Ханемановом решетком по 4 фор. комад, а мед липовац, багреновац и гавезовац по 50 нов. килу.

— *Српским пчеларима!* Да би „Српски Пчелар“ постигао своју сврху и у истини био српски пчелар, уредништво умољава све наше пчеларе, да му доставе своје име и презиме, место где живе и занимање, даље број и врсту својих кошница, или кратак опис свога пчелињака, каква је околина што се тиче паше, колика је продукција меда, коме и како се мед продаје и т. д. Све ове и сличне ствари најбоље ће наши пчелари уредништву овога листа доставити у облику кратких пчеларских дописа.

— Уредништво „Српског Пчелара“ отвара и рубрику за питања и одговоре зато сваком пчелару на услузи стоји да ставља питања из пчеларства, на што ће по могућности сваки добити одговора, чиме ће се дотични и други пчелари користити моћи.

— Славна уредништва пољопривредних листова и пишеце књига који се и пчеларства тичу молимо да нам у замену и приказ своје листове и књиге шаљу.

Одговори

Г. Ники Давидовићу, учитељу. Будва. Не бих вам савјетовао да из плетара вадите саће с ројем и да пренашате у американке. То је врло тежак посао. Боље ће бити да купите маторке плетаре, па од њих ројеве да стресате до године у американке. То је најсигурнији и најлакши пут, којим ћете доћи до пуних американки. Американка са Ханемановом решетком кошта 4 фор. и можете је код мене добити. Остале справе добићете код Franz Kühne. Budapest. I. Attilagasse Nr. 151. Поздрав пчелареки.

Јов. Живановић

Претплата, огласи и рекламације шаљу се управи Српске Манастирске Штампарије а рукописи и све што се тиче уредништва шаље се Ивану Маширевићу гимн. катихети у Ср. Карловце.

Претплату за Србију прима књижара Мите Стајића у Београду.

За огласе и објаве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова а за жиг сваки пут по 30 нов. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Издање и штампа Српске Манастирске Штампарије.